

Wydział Edukacji,
Zarządzania i Administracji
w Zamościu

ZAMOJSKIE
STUDIA I MATERIAŁY

Rok wydania XI zeszyt 3(30)

SERIA PEDAGOGIKA

Zamość 2009

SPIS TREŚCI (CONTENTS)

Wstęp	9
<i>Dorota Turska</i>	
Stereotypy płciowe – ukryty zabójca zdolności.....	11
Gender Stereotypes – A Hidden Killer of Abilities	17
<i>Czesław Galek</i>	
Potrzeba edukacji medialnej	19
The Need of Media Education	26
<i>Bernard Panasiuk</i>	
Pomiar uzdolnień muzycznych uczniów klas gimnazjalnych	27
Musical Aptitude Testing in Junior High School Students.....	39
<i>Janusz Skwarek</i>	
Pedagogika specjalna i jej miejsce w systemie nauk	41
Special Needs Education and its Place in the System of Sciences	48
<i>Magdalena Wierzańska</i>	
Rola konfliktu w procesie rozwijania kompetencji społecznych metodą pracy grupowej ...	49
The Role of Conflict in the Process of Developing Social Competence Using the Group Work Method	58
<i>Bożena Krupa</i>	
Edukacyjny Matrix.....	59
Educational Matrix.....	67
<i>Marek Blaszkę</i>	
Sylwetka człowieka i obywatela w podręcznikach Komisji Edukacji Narodowej Antoniego Popławskiego „O rozporządzeniu i wydoskonaleniu edukacji obywatelskiej projekt... ”	69
The Man and the Citizen in Antoni Popławski’s Manuals of the Commission of National Education: “On the Regulation and Excelling Civic Education – Project...”	81
<i>Joanna Sawa</i>	
Wymowa międzyzębowa u dzieci w wieku przedszkolnym jako logopedyczny i pedagogiczny problem obecnych czasów	83
Interdental Articulation in Pre-school Children as a Speech Disorder And an Educational Problem in Today’s World.....	88
<i>Joanna B. Hałaj</i>	
Znaczenie psychologii w pedagogice i edukacji ze szczególnym uwzględnieniem psychologii postaci (pedagogiki Gestalt)	89
The Importance of Psychology in Pedagogy and Education, with a Particular Emphasis on Gestalt Psychology (Gestalt Pedagogy).....	100
<i>Andrzej Balasiewicz</i>	
Edukacja dorosłych w nowoczesnej organizacji.....	101
Adult Education in Modern Organization.....	115

Anton Lisnik

- Wpływ bieżącej polityki słowackiej na ubóstwo oraz sytuację rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci 117
 The Influence of the Current Slovak Policy on the Poverty and Family Situation..... 126

Irena Iwasyk

- Wiek nie jest przeszkodą do nauki języka obcego..... 127
 Age is not A Detriment to Language Learning..... 131

Ronald E. Craig Jr.

- Porównanie procesów edukacyjnych w krajach G-8 w latach 2006–2009..... 133
 Comparative Participation in Education Among G-8 Countries 2006–2009 140

Renata Gulak, Piotr Hałasa

- Zastosowanie metody harcerskiej w procesie wsparcia pedagogicznego dzieci 145
 z niepowodzeniami szkolnymi..... 145
 Using the Scout Method in the Process of Educational Support for Children With Problems at School 160

Anna Moldoch, Katarzyna Osoba

- Współczesne oblicza wychowania i socjalizacji jako konsekwencja istnienia elektronicznych opiekunów w rodzinie..... 163
 A Contemporary Character of Education and Socialisation as a Consequence of Electronic Guardians in the Family 170

Patrycja Burak, Sylwia Palczewska

- Szanse i zagrożenia dla rozwoju uczniów zdolnych..... 171
 Risks and Opportunities in the Development of Apt Students 181

Halyna Krysyuk

- Prostytucja jako zjawisko patologii społecznej 183
 Prostitution as a Phenomenon of Social Pathology 187

Maryana Kostyuk

- Przestępczość jako zjawisko patologii społecznej..... 189
 Delinquency as a Phenomenon of Social Pathology..... 197

Petro Husak

- Motywacja wyboru zawodu u przyszłych pracowników socjalnych..... 199
 Motivation of Future Social Workers in their Choice of Career 212

Walerij Petrowycz

- Nowatorskie podejście do przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji pracowników służb socjalnych na Ukrainie 213
 An Innovative Approach to the Retraining and Qualification Raising of Social Workers in Ukraine 223

Spis treści

Igor Ostapjowsky, Oleksandr Ostapjowsky

Tożsamość zawodowa młodzieży akademickiej w procesie uspołecznienia.....	225
The Professional Identity of University Students in the Socialisation Process	231

Jewgenia Durmanenko

Konflikty interpersonalne w środowisku pedagogicznym.....	233
Interpresonal Conflicts in the Educational Environments	241

Wladimir Szachow

Psychologiczne podstawy teorii pedagogiki.....	243
The Psychological Basis of the Theory of Pedagogy	253

Liudmila Gusak, Miroslava Gey, Liudmila Smalko

Współdziałanie w procesie nauczania na zajęciach języka angielskiego	255
Interaction in the Teaching Process in an English Language Class.....	262

Oleksandr Semenow

System wartości u młodzieży z zachowaniami dewiacyjnymi	263
The Value System of Young People with Deviant Behaviour	269

Nadija Korpacz

Społeczno-pedagogiczne aspekty współczesnego nauczyciela domowego (guwernera)...	271
Social and Educational Aspects of a Contemporary Private Tutor.....	276

Łesia Martirosian

Model nauczania historii pedagogiki w praktyce szkoły wyższej	277
The Model of Teaching History of Pedagogy in Higher Education Institutions	286

Wiktorija Petruk

Wpływ nowych organizacji religijnych na osobowość młodego człowieka	287
The Influence of New Religious Organisations on a Young Person's Personality	296

Andrij Sdichowsky

Formowanie kompetencji zawodowych organizatorów wypoczynku na obozach dla dzieci...	297
Developing Professional Qualifications in Organisers of Summer Camps for Children....	303

BOŻENA KRUPA

EDUKACYJNY MATRIX

Bilans dwu dekad 1989–2009 sporządzony przez członka PAN Zbigniewa Kwiecińskiego w maju bieżącego roku nie pozostawia żadnych złudzeń. Reformy zapowiadane wielkimi hasłami, rozbudzające nadzieję na lepsze jutro szkoły w dobie zmieniającej się rzeczywistości, gospodarki rynkowej, nowych technologii, ale prowadzone bez gruntownego przygotowania, doraźnie, „na szybko”, łatając kolejne dziury doprowadziły do (cytując za Kwiecińskim) „likwidacji przeszkoli, rozerwania jednolitej powszechnej szkoły ogólnokształcącej, wzmocnienia mechanizmów selekcji społecznych pod hasłami wyrównywania szans, do liberalnej szkoły powszechnej z rygorystycznym egzaminem na jej końcu, dewaluacji matury, rzekomego „bonu oświatowego”, braku systemu kształcenia zawodowego i kształcenia dorosłych, do chaosu w kształceniu nauczycieli, skoku skolaryzacji akademickiej kosztem poziomu życia rodzin”

Oświata po raz kolejny zatacza wielkie koło, znów staje w obliczu „poszukiwania straconego czasu” i pościgu za czymś czego tak do końca nikt nie może sprecyzować - brak w tej materii i całościowej wizji i spójnej filozofii. Aż się ciśnie na usta „Quo vadis edukacja?”

Dotychczasowe działania przypominają raczej eksperyment zamiany całkowicie skorodowanych części maszyny na nowe elementy, które z racji odmiennej technologii umożliwiają wprawienie maszyny w ruch, ale nie pozwalają na jej dłuższe użytkowanie.

Swoista chirurgia plastyczna uskuteczniana przez lata w obrębie systemu kształcenia i wychowania każe postrzegać współczesny model jako organizm z licznymi protezami, które są efektem imitacji i przystosowawczego naśladowania doświadczeń lepiej rozwiniętych państw zachodnich a zarazem są tęsknotą do zakorzenionych w tradycji i kulturze elementów rozwiązań przedwojennych.

Dwadzieścia lat temu niechęci do gruntownych zmian można było upatrywać w cywilizacyjnych, kulturowych i społecznych konsekwencjach zmiany ustroju politycznego - wiele równie palących problemów, szczególnie w obrębie gospodarki, przyciągało najwięcej uwagi, systemy zachodnie wymagały zaś pewnej penetracji i przełożenia na ówczesną rzeczywistość, ale jak tłumaczyć niechęć kolejnych ekip rządzących? Może tak jak to określił Kwieciński: „Podstawową blokadą zmian głębokich było i jest „pośmiertne życie”(A. Schaff) „martwej

struktury” (J. Staniszkis) we wszystkich składnikach systemu edukacji (strukturach, funkcjach, treściach, kadrze i jej świadomości)”.

Zamiast radykalnej zmiany aplikowano doraźną szczepionkę - metodę prób i błędów na żywym organizmie polegającą na wdrażaniu projektów „egzotycznych”, kulturowo odmiennych, lub nieadekwatnych do istniejącego zaplecza technicznego i kadrowego czy sprzecznych z powszechnie uznawanymi wartościami.

Ani budowanie skomplikowanego lasera za pomocą kowalskiego młota, ani włożenie do ręki lasera bez wcześniejszego zaznajomienia się z instrukcją obsługi nie przeniesie pożądanego efektu - jedno i drugie skazane jest na fiasko. Dlatego tak ważna jest potrzeba nowego modelu edukacji, nowego paradygmatu kształcenia, wyjścia spod wpływów Morfeusza i uruchomienia twórczej energii. Wydaje się zasadnym przejście od koncepcji kształcenia człowieka oświeconego do paradygmatu kształcenia człowieka innowacyjnego, który posiada badawczą postawę wobec świata. Trzeba jednakże determinacji i odwagi by od fundamentów modernizować cały system. Przykładem działania w tym kierunku może być chociażby bezlitosna krytyka francuskiego systemu edukacji w latach 70-tych, protest studentów przeciwko dotychczasowym koncepcjom kształcenia człowieka i rozumieniu jego funkcji w społeczeństwie („Oświadczenie” z Port Huron), które zaprocentowało radykalną zmianę francuskiego systemu oświaty. Wystarczy odwołać się do propozycji Glotona i Clero „Uczenia współdziałania”, gdzie już we wstępie odnajdujemy postulat nauki ku zmianie „Nie chodzi już więcej o magazynowanie wiedzy ani nawet o to, by uczyć się jak zdobywać wiedzę - jak to się chętnie powtarza, człowiek wciągnięty w bieg historii musi uczyć się realizować zmiany”¹.

W świecie względnej stabilizacji i sztywnych barier społecznych kształcenie i wychowanie modeluje teraźniejszość na wzorach przeszłości i w ten sposób wyznacza przyszłość. Ale ten wygodny świat już przestał istnieć, podczas, gdy nasze systemy oświatowe starają się za wszelką cenę dawać świadectwo czasom już nie istniejącym. Pytanie tylko czy jesteśmy gotowi są na zmianę i wyznaczenie paradygmatu, który określi nowe cele, wzorzec osobowy i narzędzia edukacji.

„Jeśli mamy w głowie obraz kominów fabrycznych i gospodarki taśmy montażowej, to własne dzieci przygotowujemy do takiego właśnie modelu życia – i tak robiliśmy przez ostatnie sto lat albo dłużej. Kształtujemy je jak surowce do produkcji. Poddajemy rutynowej, masowej obróbce, bez uwzględniania potrzeb indywidualnych. Dajemy im do wykonania zadania powtarzalne, by przysposobić je do powtarzalnej pracy – w fabryce czy w biurze, gdzie mają spędzić późniejsze życie. W taki mniej więcej sposób przybijaliśmy pieczęć na przyszłości naszych dzieci przez ostatnie sto czy pięćdziesiąt lat, ale dzisiaj je oszukujemy. Bo taka edukacja zupełnie nie pasuje do

¹ R. Gloton, C. Clero, *Twórcza aktywność dziecka*, Warszawa 1985

tego, co dzieci zastaną, gdy opuszczą progi szkoły.”(Alvin Toffler)

Jakościowa zmiana szkoły wymaga przyjęcia określonych ideałów, wartości uniwersalnych i reguł życia szkolnego, społecznego oraz ludzi rozumiejących związane z tym cele, funkcje i zadania szkoły. Odpowiedzialność za edukację, rozwiązanie problemów związanych ze zmianą filozofii edukacji, oraz przygotowanie do zadań z tego wynikających należy przenieść na wszystkie organy pełniące jakąkolwiek działalność w obszarze edukacji, w tym zajmujące się kształceniem, doskonaleniem i doksztalcaniem nauczycieli, przy czym wszelkie posunięcia muszą być zintegrowane, odpowiednio osadzone i zgodne z kontekstem rozwoju ucznia.

Z obserwacji dr hab. I. Adamek (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) wynika iż współczesna szkoła nie jest przygotowana ani na przejęcie dzieci z przedszkola, ani na kontynuację nauki w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej. Zauważalne są dysfunkcyjne i dysadaptacyjne działania szkoły. Przeważają trendy technologiczne, czyli prymat:

- podejścia teleologicznego - akcent na edukację w oparciu o cele formułowane odgórnie – wyraźnie drugorzędne znaczenie mają zróżnicowane cechy dzieci, ich potrzeby czy zainteresowania,
- dominuje akceptacja tylko tych obszarów i zachowań ucznia, które prowadzą do osiągnięcia założonego celu, a więc orientacja na produkt finalny,
- wszelkie rankingi szkół doprowadziły do sytuacji, w której liczą się przede wszystkim olimpijczycy i laureaci konkursów, przeważa jednostronność – przecenianie rozwoju umysłowego w stosunku do wszystkich sfer psychiki dziecka,
- postulaty unifikujące (tworzenie w świadomości nauczyciela mało elastycznego wizerunku ucznia), jego indywidualność, odmienność budzie często niepokój i chęć „uprzeciętniania”,
- ograniczenie czasowe, które przybiera często postać obsesyjnego „nie marnowania czasu” na lekcji; „nie” ekonomiczność lekcji (jej rzeczywiste marnotrawstwo) wiąże się z brakiem akceptacji wiedzy uprzedniej ucznia, co prowadzi do powtórnego opracowywania tego, co uczniowie już znają oraz na przestrzeganiu skrupulatnych rytuałów metodycznych²

Koncepcja szkoły budowana na wzór przedsiębiorstwa gdzie uczeń miał być klientem, a dyrektorowi nadano szczególną funkcję – managera nie sprawdziła się. Szkoła przejęła całkowitą odpowiedzialność za jakość kształcenia, tym samym spadło poczucie odpowiedzialności za naukę samych uczniów oraz poczucie odpowiedzialności rodziców za wspieranie procesu kształcenia własnych dzieci i czynnego uczestnictwa w kreowaniu rzeczywistości edukacyjnej.

Nacisk na statystykę „zdawalności” egzaminów sprawił iż największy nacisk położono na wiedzę przedmiotową, zaś wychowanie, kształcenie osobowości ucznia spadło na dalszy plan. Na

² zob: I Adamek, Jakościowa zmiana edukacji, <http://www.stowarzyszenieodn.pl>

wyniki nie trzeba było długo czekać. Bezradność nauczycieli w obliczu narastających problemów wychowawczych, stosowanie przemocy, zachowania ryzykowne niebezpiecznie przybrały na sile. Przy braku współpracy z rodzicami szkoła pozostała w pewnego rodzaju osamotnieniu i niemocy spowodowanej wieloma czynnikami. Przykładem może być chociażby brak możliwości wykonania rzetelnej diagnozy warunków bytowych ucznia - anonimowość ucznia wynikająca z ochrony danych osobowych; rodzice przyjmujący krytykę niewłaściwego postępowania dziecka jako krytykę ich skuteczności wychowawczej.

„Społeczny wizerunek polskiej szkoły“ (CBOS 1998-2007) wskazuje, że w opinii społecznej szkoły uczą dobrze, że mamy wielu świetnych nauczycieli i sporo utalentowanych uczniów. Jak diametralnie różni się wobec tego opinia szefa Centralnej Komisji Egzaminacyjnej - prof. Krzysztofa Konarzewskiego „Diagnoza stanu wiedzy i umiejętności uczniów jest przerażająca: rozumieją tylko proste informacje i polecenia. Gdy mają zacząć myśleć, zaczynają się kłopoty” W udzielonej dla „Dziennika” odpowiedzi na pytanie czy polskie szkoły uczą dobrze, czy źle, K. Konarzewski mówi „Któż to może wiedzieć? (...) Ważniejszym pytaniem jest, czy polskie szkoły z roku na rok uczą lepiej, czy nie. Teraz tego jeszcze nie wiemy, ale mam nadzieję, że już niedługo będziemy wiedzieć”³. Jak długo trzeba będzie czekać na sporządzenie diagnozy, która jest przecież konieczna dla projektowania zmian? Czy w tych serwowanych i zalecanych szkołom stosach procedur, raportów mierzenia jakości, licznej dokumentacji sprawozdawczej nie znaleziono miejsca na badania oceniające efektywność nauczania na różnych poziomach szkolnych, które tworzyłyby spójny obraz stanu faktycznego?

Oświatowy bałagan wydaje się być już na tyle duży, że nawet nauczyciele, którzy z racji zawodu bezpośrednio zaangażowani są w zmiany edukacyjne nie rozumieją tego, co komunikują im władze oświatowe. Jedyne co się nie zmieniło od prawie 20 lat to reformowanie. Społeczeństwo przyzwyczało się do reformowania reformy wcześniejszej i tak naprawdę zdecydowana większość nie potrafi wskazać która reforma gdzie się zaczyna i gdzie kończy, która czego dotyczy. Ledwie ogłoszono reformę programową, która została rozciągnięta na 7 lat, a już jest ministerialna zapowiedź kolejnej wielkiej reformy dotyczącej systemu egzaminowania, która z założenia znowu ma poprawić jakość edukacji w Polsce.

Reformy nakładają się na siebie tworząc coś na wzór z jednej strony podwójnego wiązania a z drugiej dziurawej sieci. Działania reformatorskie rozciągnięte są na dziesięciolecia, a wszelkie niepowodzenia ujawniane w trakcie wdrażania zmian zamiast być przyczynkiem do postawienia pytania co sprawia że takie zdarzenie zaszło i poszukiwania możliwych dróg rozwiązania skutkują zapowiedzią kolejnej uzdrowicielskiej reformy.

Przyglądając się dokonaniom państw zachodnich w przekształcaniu systemów edukacyjnych

³ zob. M. Polak, Kupa reform a strategia w lesie, 30.08.2009, <http://edunews.pl>

warto może iść śladem Wielkiej Brytanii, która ponad dziesięć lat temu zdecydowała się na opracowanie dalekosiężnej, spójnej strategii i reformę od podstaw. Zrealizowano ją raz i do dziś odpowiada na wyzwania współczesnego świata.

Jeśli chcemy wyjść z tego zakłętego koła reform priorytetem jest opracowanie jednej strategii edukacyjnej dla Polski i w niej sukcesywne, konsekwentne wprowadzenie niezbędnych zmian i korekt w ściśle z góry określonym harmonogramie.

Potrzebujemy nowej strategii edukacyjnej, nowej polityki edukacyjnej, która pozwoli poprawić wyniki uczniów i przygotować ich do XXI-wiecznej rzeczywistości, a także wyznaczenia strategicznych i długofalowych celów.

Konieczna zatem jest zmiana jakościowa w edukacji również ta z uwzględnieniem nowych przestrzeni i wykorzystaniem nowych technologii.

Zmiany w systemie edukacji muszą nastąpić zarówno w odniesieniu do roli uczniów, jak i nauczycieli, którzy muszą się nauczyć funkcjonować w nowej rzeczywistości edukacyjnej. Nowe technologie oferują nie tylko nieograniczone możliwości zdobywania wiedzy ale są narzędziem wyrównywania szans. Wyniki badań realizowanych w różnych systemach edukacyjnych na świecie dostarczają argumentów za przebudową nauczania i uczenia się w towarzyszącej nam na każdym kroku cyfrowej rzeczywistości.

Człowiek żyje w nieustannie zmieniającym się świecie, który przestał ograniczać się do realnej rzeczywistości. Nowe technologie pozwoliły na poszerzenie przestrzeni, dlatego sposób pozyskiwania, wykorzystania i tworzenia wiedzy staje się diametralnie inny niż to miało miejsce do tej pory. Cyberprzestrzeń oferuje nowe możliwości, które odpowiednio skanalizowane i obrobione stają się przestrzenią edukacyjną. Należy uznać, iż nawet najlepsza szkoła ze swoim przekazem wiedzy przestaje być jedynym źródłem wiedzy. Świat, w którym ponad miliard ludzi informuje i komunikuje się przez Internet przestał być światem papieru, ławek i tablicy. Ponad 120 miliardów witryn internetowych oferuje różnorodną tematykę, a 77% młodzieży w wieku 16-24 lat korzysta intensywnie z Internetu.

Pokolenie dzisiejszych studentów za kilka lat:

- Połowa społeczeństwa ogółem będzie miała wykształcenie wyższe
- Połowa pokolenia dzisiejszych studentów będzie pracować w sektorze usług opartych na wiedzy, czyli będzie tworzyć, adaptować i przekazywać wiedzę
- Prawie całe społeczeństwo będzie musiało ciągle uzupełniać swoją wiedzę zgodnie z zasadą „uczenia się przez całe życie” (Life-Long- Learning)
- Całe społeczeństwo będzie miało do swojej dyspozycji multimedialny Internet⁴

⁴ W. Cellary, Aktualne trendy w przekazywaniu wiedzy drogami elektronicznymi, 2009

A mimo to dyskusji nad włączaniem nowych technologii w proces edukacji szkolnej w Polsce praktycznie nie ma. Brak precyzyjnych rozwiązań, koncepcji, w jaki sposób nowoczesne urządzenia, oprogramowanie i zasoby edukacyjne Internetu można lub nawet należy włączać w proces nauczania. A przecież min. od tych technologii edukacyjnych będzie zależała skuteczność kształcenia w polskich szkołach. „Nowoczesne nauczanie to nie jakaś tam opcja. Uczenie się z wykorzystaniem narzędzi XXI wieku nie jest jakąś kolejną opcją rozwoju do wyboru przez władze oświatowe i szkolne. To konieczność dla uczniów, którzy muszą mieć szansę ukończyć szkoły z takimi umiejętnościami, aby swobodnie konkurować na rynku pracy, lokalnym ale i globalnym”⁵.

Już w tej chwili obserwujemy zjawisko deskolaryzacji i uczniowie uczą się poza szkołą głównie przy wykorzystaniu komputerów, Internetu i urządzeń mobilnych. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w szkole pozwoliłoby również na przywrócenie fundamentalnej funkcji szkoły, czyli miejsca, w którym uczniowie zdobywają i pogłębiają wiedzę o otaczającym ich świecie. Takie rozumienie wymaga po pierwsze umiejętności nauczycieli - szkoły mogą być wyposażone w nowoczesne urządzenia i oprogramowanie, a mimo to ich absolwenci nie będą sobie radzić sobie w cyfrowym świecie z prozaicznego powodu: nie nabyli w trakcie szkolnej edukacji umiejętności efektywnego korzystania z technologii, a ich umiejętności ograniczają się do pewnego zestawu prostych czynności. Po drugie wprowadzenie nowego typu nauczania wymaga zasobów. Ale to z kolei oznacza wyzwania dla władz oświatowych – zadbanie o odpowiednią infrastrukturę technologiczną w szkołach oraz o odpowiedni poziom wyszkolenia nauczycieli.

Alan November, autor głośnej publikacji „Empowering Students with Technology”, zwraca uwagę na nieefektywne wykorzystywanie zasobów technologicznych w szkołach. Zwraca uwagę na dwa zasadnicze problemy: 1) Wyposażenie technologiczne szkoły nie współgra z rozwijaniem umiejętności informatycznych u ucznia; 2) Uczniowie zdobywają wiedzę podstawową o nowych urządzeniach i programach, której nie potrafią potem rozwinąć, a przy pojawianiu się nowszych rozwiązań technicznych wciąż posługują się tylko elementarnymi funkcjami. Współczesna szkoła nie nadąża za rozwojem technologicznym i cyfrową rzeczywistością i nie jest w stanie przekazywać takiej wiedzy⁶. Tymczasem rynek, którym rządzą nowoczesne technologie, przede wszystkim w sektorze biznesu i przemysłu wymaga dobrze przygotowanej kadry w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych w powiązaniu z nowinkami technicznymi. Jedno i drugie w przypadku polskiej szkoły odbiega od wymagań konkurencyjnej gospodarki.

Sukces życiowy i zawodowy młodych Polaków w dobie społeczeństwa informacyjnego,

⁵ zob. M. Polak, Nowoczesne nauczanie to nie jakaś tam opcja 29.07.2009, www.edunews.pl

⁶ źródło: eSchoolNews

społeczeństwa opartego na wiedzy i gospodarce rynkowej będzie zależał od ich umiejętności współpracy głównie przez Internet – a ta zaś od ich zdolności od komunikacji.

Edukacja musi więc przystosowywać się stale do zmian społecznych, wyposażać w umiejętność gromadzenia, selekcjonowania, porządkowania, korzystania z informacji i zarządzania nimi.

Dobrym przykładem, znajdującym coraz większe poparcie jest może być kształcenie zdalne (e-learning) oraz kształcenie powiązane (blended learning). Metody te są tak elastyczne i efektywne, że umożliwiają prowadzenie skutecznego nauczania i uczenia się nawet przy niewielkim nakładzie środków. Doświadczenia brytyjskie wskazują wyraźnie na pozytywne aspekty przyjęcia przez rząd brytyjski strategii w zakresie informatyzacji państwa i społeczeństwa. Platformy e-learningowe dla rynku szkolnego stały się nowym polem działania o szerokich możliwościach edukacyjnych.

Dla budującego się polskiego społeczeństwa informacyjnego kluczowy element stanowi edukacja. Największą aktywność w zakresie tworzenia nowoczesnych programów nauczania w oparciu o nowoczesne technologie wykazuje szkolnictwo na poziomie wyższym. Systematycznie wzrasta obszar zastosowań edukacji na platformach e-learningowych i w systemie on-line zarówno w zakresie poszerzania oferty dydaktycznej jak i wspierania tradycyjnych form kształcenia. Treści dydaktyczne wzbogacane są o interaktywne zadania, testy, pytania problemowe, organizowane są zajęcia on-line umożliwiające wypowiedź na forum dyskusyjnym czy udział we wspólnym projekcie. Pytanie tylko czy taki sposób nauczania docelowo ma zastąpić system tradycyjny i bezpośrednią relację uczeń-nauczyciel? Już w obecnym kształcie możliwość studiowania w systemie 60% zdalnie a 40% stacjonarnie budzi w środowisku akademickim pewien opór. Być może, że częściowo powodowany jest niedostatecznym przygotowaniem w zakresie wykorzystania multimediów kadry wykładowców, ale istnieją obawy co do jakości nauczania np. języka obcego czy komunikacji społecznej. Kolejny raz opracowanie szczegółowej i długofalowej strategii edukacyjnej znajduje swe uzasadnienie.

Konkludując nasuwa się pytanie natury filozoficznej – czy człowiek zajmując wirtualną przestrzeń tworzy nową erę kultury czy staje się niewolnikiem stworzonych przez siebie nowych technologii?

Bibliografia

1. Adamek I., *Jakościowa zmiana edukacji*, <http://www.stowarzyszenieodn.pl>
2. Cellary W., *Aktualne trendy w przekazywaniu wiedzy drogami elektronicznymi*, 2009
3. Gloton R., Clero C., *Twórcza aktywność dziecka*, Warszawa 1985
4. Polak M., *Kupa reform a strategia w lesie*, 30.08.2009, <http://edunews.pl>
5. Polak M., *Nowoczesne nauczanie to nie jakaś tam opcja* 29.07.2009, www.edunews.pl
6. eSchoolNews